

KONVERZIJA ISKAZA LOGIČKOG KVADRATA

Prof. dr Vladimir Drekalović
Mr Darko Blagojević

Pitanje o mogućnosti zaključivanja konverzijom

▣ Da li je, i ako jeste kada, iz nekog iskaza p moguće zaključiti iskaz q koji se iz početnog iskaza dobija zamjenom mjesta subjektu i predikatu?

▣ Na primjer, da li je iz iskaza

„Nijedna mačka nije životinja“

ispravno zaključiti

„Nijedna životinja nije mačka“ ?

Konverzija iskaza tipa a

- ▣ Iskaz oblika a nije moguće konvertovati.
- ▣ Dokaz možemo izvesti kontraprimjerom. Dovoljno je naći iskaz oblika a koji je istiniti, ali da je pri tome iskaz koji se dobije zamjenom mjesta subjekta i predikata iskaza a lažan.
- ▣ „Sve mačke su životinje“ je tačan iskaz, ali je iskaz „Sve životinje su mačke“ lažan.

Konverzija iskaza e

- ▣ Iskaz oblika e je moguće konvertovati.
- ▣ Dokaz ovakvog afirmativnog iskaza ne možemo izvesti kontraprimjerom već opštim rezonovanjem. Naime, iz iskaza
Nijedan S nije P
slijedi da nijedan član klase S nije član klase P , a otuda zaključujemo da važi i obrat.
- ▣ „Nijedna mačka nije pas“
je tačan iskaz, kao što je tačan i iskaz
„Nijedan pas nije mačka“. (ilustracija, a ne dokaz)

Konverzija iskaza i

- ▣ Iskaz oblika i je moguće konvertovati.
- ▣ Dokaz ovakvog afirmativnog iskaza ne možemo izvesti kontraprimjerom već opštim rezonovanjem. Naime, iz iskaza

Neki S su P

slijedi da su neki članovi klase S ujedno i članovi klase P, a otuda zaključujemo da važi i obrat.

- ▣ Ako je tačan iskaz
- ▣ „Neki profesori su pijanice“
onda je tačan i iskaz
„Neke pijanice su profesori“. (ilustracija, a ne dokaz)

Konverzija iskaza tipa *o*

- ▣ Iskaz oblika *o* nije moguće konvertovati.
- ▣ Dokaz možemo izvesti kontraprimjerom. Dovoljno je naći iskaz oblika *o* koji je istiniti, ali da je pri tome iskaz koji se dobije zamjenom mjesta subjekta i predikata takvog iskaza *o* lažan.
- ▣ „Neke životinje nisu mačke“
je tačan iskaz, ali je iskaz
„Neke mačke nisu životinje“ lažan.

Zaključak

- ▣ Zaključivanje konverzijom, kada je riječ o iskazima logičkog kvadrata, je valjano samo u slučaju iskaza koji su univerzalno-negativni ili partikularno-afirmativni.

Vježbanje:

▣ Da li je zaključivanje konverzijom dozvoljeno u slučaju sljedećih iskaza:

- 1) Svi policajaci su slikari.
- 2) Neki vidovnjaci su šarlatani.
- 3) Ne postoje ribari koji su prevaranti.

Objasniti!

Literatura

- ▣ <http://kif.filozofijainfo.com/neposredno-zakljucivanje/>
- ▣ <https://logika2015.wordpress.com/2015/12/03/konverzija-obverzija-i-kontrapozicija/>